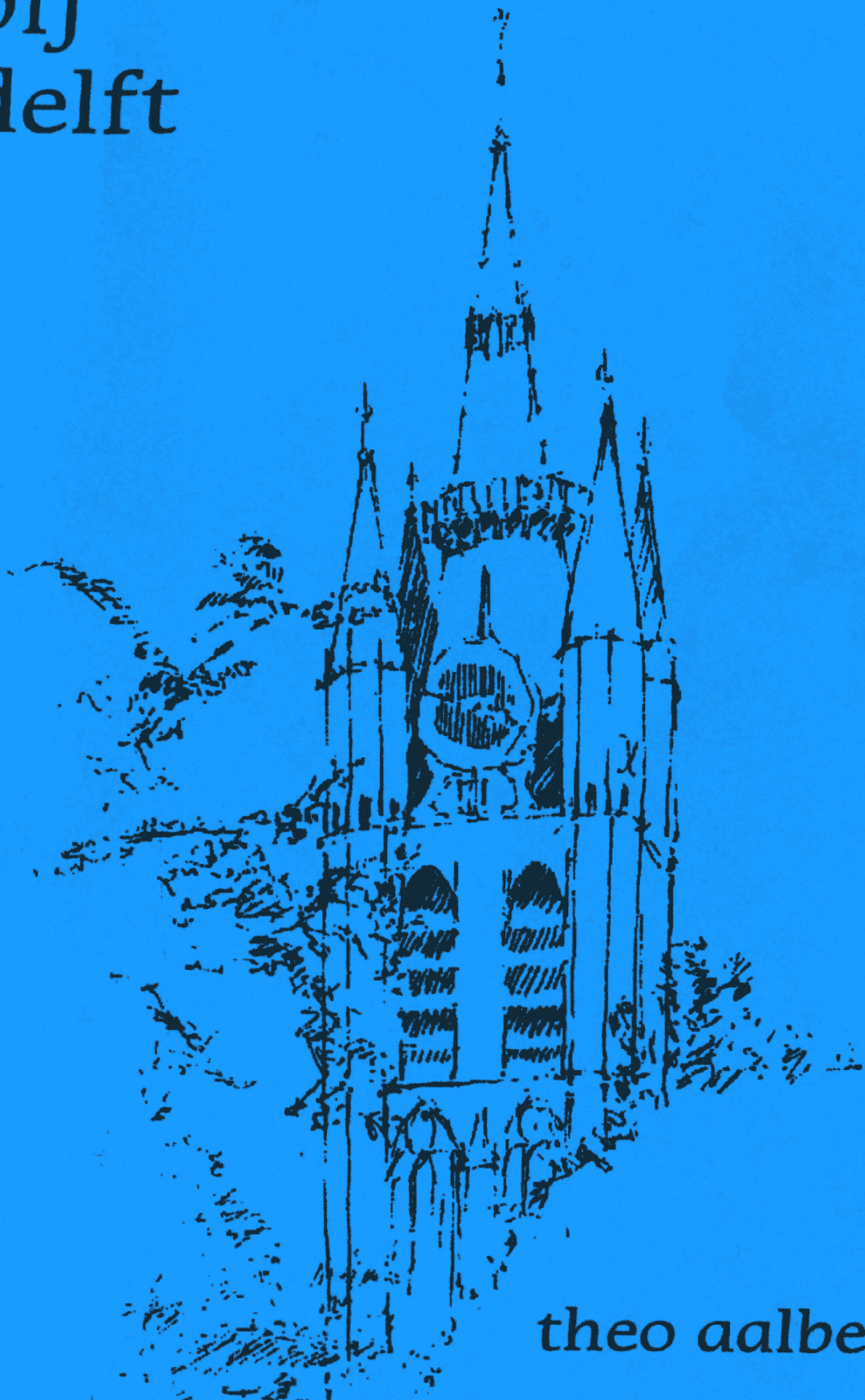

dichter
bij
delft

theo aalberse

dichter
bij
delft

Met dank aan Bep en Marca
Omslagtekening Ton Vervoort

Tweede druk 2008

Hij zei, ik neem je bij de hand
En laat je alles zien!
Al die huizen in de straten
En de straten en een plein.
En de pleinen en de dijken
Ook de landen en de markt
Waar de Delftse duiven zijn.
En hij breidde uit zijn armen
Wees omhoog en om zich heen
Om zich heen en achter zich,
Zichtbaar blij dat hij mij vond
En ik volgde hem terstond.
Uit zijn wijd klokkende mantel
Stak hij mij zijn handen toe
zijn ogenglans beloofde:
'k Laat je zien de pracht van grachten
En de gevels en een brug
En de torens en een hof.
Kom, laat ons niet langer wachten!

En kijk, zei hij, hier staat die kerel,
Oud en grijs, maar stoer en sterk.
En al staat hij daar toch eeuwen,
Zwijgend als een man die weet
Noemt hij zich toch de nieuwe kerk.
Dan, langzaam hoog klimmen mijn ogen
Langs 't kalken-wittig grijs
Langs de transen die als gordels
Vast bijeen houden de bogen
Die spits wijzen naar de top
Waar klepelend klinkt die oude wijs
Van zuiver klokkenspel.
Zingt hij misschien zijn lied voor haar
Daar tegenover hem?
De grijze dame, het stadhuis
Luistert zij naar zijn stem?
Want als de vrouw die lokken kan
Met ogen goud bedekt
Zo staat zij daar en wacht en weet,
Zo zei mijn gids,
Dit huis van burgervaderen
Vol adel en vol trots
En daar die torenhoge man
zullen elkaar nooit naderen.

Ik wilde blijven op die plek voor
duiven en voor bruiden.
Die markt voor koek en vruchten,
Voor vis en brood
En verre-landen-kruiden.
Maar kom, zo zei mijn vriend,
Er is nog zoveel meer,
Dat wil ik je graag tonen.
Hij bracht mij op de brug
Over een oude gracht
En wees mij op het water
Dat glad was als van glas.
Ik zag de brokkeling van oude wallenkanten
't sliertig deinen van de waterplanten
En druk gedrang van mensen
nam mijn ogen mee
naar wat men noemt de banken,
met wezens van de zee.
Waar vrouwen schollen kopen,
En mannen haring happen
Daar waar de kabeljauw,
Met open mond mij aanstaart,
Alsof hij nog wat zeggen zou.

En verderop stond hij te wenken.
In 't water spiegelde de brug
Een cirkel vormend en daar riep hij,
Riep mij voor zijn rondgang terug.
Daar, wees hij, die oude muren
Bijna kreunend van de tijd
Dat zij steunend altijd droegen
Oude Jan zijn waardigheid.
En zijn toren, breed en krachtig,
Als een koninklijk vertoon;
Draagt hij om dat te bewijzen
De vijf spitsen van zijn kroon?
Zou hij zich met gratie buigen,
Neigend naar de overkant?
Naar het oude hof van prinsen,
Groetend in zijn lichte helling?
Zou hij zo zijn eer betuigen?

En daar op een bank gezeten
In de prinselijke tuin,
Vol van bloesems en van kruiden
Stil van vrede en van rust,
Zag ik daar een vrouwe lopen
Met een kant-gekraagde heer
In het spel van licht en schaduw,
Als in tinten van Vermeer?

En verder voerde mij mijn vriend
Naar 't hof van de bagijnen
Die vrome vrouwen van weleer
In 't zwart met witte kant.
Hier klonk 't gemurmel van gebed
En zang van cherubijnen.
Toch toont het nog zijn stil gezicht,
Nog bloeien hier de rozen
En kruipt de klimop langs de muur
In 't zachte zomerlicht.
Er loopt een moeder met haar kind
In frisse, bonte kleuren.
De donk're vroomheid is vergaan,
Verwaaid met iedere najaarswind.

Nu liep hij met vertraagde pas,
De ogen vol herkenning,
Langs 't water van de Oude Delft
Alsof hij hier vertrouwd was.
Daar staat het schoon Hoogheemraadhuis
Te protsen en te pralen
Met schilden hier en wapens daar
In bonte kleur op 't oude grijs.
Hier is de dijkgraaf thuis
Verstild lag daar de oude gracht
Tussen de schaduw-bomen
De gevels met hun waardigheid
met trapjes hier en met hekjes daar.
't Is wonderschoon, zo sprak hij zacht.

Hij wandelde van brug naar brug
Steeds wijzend en verhalend,
Van 't oude toen en 't nieuwe nu
Van feesten en van rampen
Van vreedestijd en kampen.
Zo keek ik in de tijd terug,
't gebeuren lang vergaan,
waarvan, zo zei hij, hier en daar
en verder, om de hoek
herinneringen staan.
Dan volgden wij de Langedijk
Waar huizen met hun algenvoet
In 't smalle water staan.
Waar brugjes en waar steegjes zijn
Zo smal, een gang gelijk.

En door de steeg zijn wij gegaan
Die bracht ons naar een wal,
Een wal waar kerk en kroegen staan
En d'oude bank van lening.
Hier staat de kerk van Jesse's droom
Met spitsen en rozetten.
Hier jubelen de gloria's,
Hier juicht het orgelspel.
Hier klinken lief'lijke motetten
Van stemmen klaar en vroom

Kom, wij zullen wat gaan rusten
Op het schaduwrijk terras.
Rondom staan de oude huizen
Die nog weten hoe het was.
Boeren brachten hier hun beesten
't Loeide en het blaatte hier.
Hier werd op de koop gedronken
Met een pul vol schuimend bier.
Nu zijn er and're feesten
Van jong volk dat lacht en zingt
Van beminnen en van kussen
In het zomerse vertier.

Sta op, zei hij, geef mij de hand,
Want 'k heb immers gezegd,
Ik neem je mee langs wal en dijk
Langs huisjes klein en panden rijk
Zoals aan 't Vrouwenregt.
Hier gaat het kleine watertje
Onder de trapjesbrug
Dit alles is er al zo lang,
Hier komt het vroeger terug.
Ik zag de muren grijs en krom
Naar elkaar toegebogen
En venstertjes verhaalden mij
Hun hoge ouderdom.

Nu zette hij zijn hoed wat schuin
En schalks keek hij mij aan.
Ach, zei hij, daar was toen een tuin.
Vrouw Jutte's land was vol gebloei
Van lelies en van rozen
Een stille hof van groen gegroei.
'k Zie nog mijn vrouw hier staan.
Daar bij de drukke gracht der Volders
Onder dat vensterraam,
Daar mind' en kuste ik mijn lief
Maria, was haar naam.

't Is laat, zei hij, wij gaan terug
naar waar wij zijn vertrokken.
Hij wandelde, nu wat vermoeid,
Maar waardig recht zijn rug.
In 't Kerkestraatje stond ik stil
Bij het stoffig gotisch raam.
En in het zachte schemerlicht
Zag ik zijn goed en wijs gezicht,
En wilde nog wat vragen.
Nog een ding dat ik weten wil,
Mijnheer, zeg mij uw naam.

Ach, zei hij, een ieder kent mij
Door mijn werken en mijn faam.
'k Weet van recht en kromme zaken
't Marktpllein is mijn vaste plaats,
waar ik sta in brons gegoten
Huigh de Groot, zo is mijn naam.
'k Zie u allen gaan en komen
op dit schone Delfste plein.
Alles wijst hier op 't verleden,
Plek van 't drukke, snelle heden
waar de Delftse duiven zijn.

Delft, mei 2000